

Themalijst **m**andoline en **b**anjo

Openbare Bibliotheek
Kortrijk

MANDOLINE

De mandoline is een snaarinstrument. De mandoline wordt bespeeld met een plectrum. Het instrument is dubbelkorig¹ en heeft acht snaren die twee aan twee hetzelfde gestemd zijn als bij een viool, dus: g - d' - a' - e". Het instrument leent zich zowel voor klassieke als populaire muziek.

Pas eind van de 19e eeuw wordt op de mandoline de tremolotechniek gebruikt, door het plectrum snel over de dubbele snaren heen en weer te bewegen. Op deze manier kunnen lang aangehouden tonen (sostenuto) gesuggereerd worden. De Napolitaanse mandoline is op het einde van de 17e eeuw in Italië ontstaan, en behoort tot de luitfamilie. De chitarra morsa zou de oudste voorloper geweest zijn, peervormig en met bolle rug, door de Moren geïntroduceerd in Zuid-Europa.

In de 15e eeuw is er naast de pandura (zie ook bandurria) ons een 'mandora' bekend. In de 17e eeuw vindt men nieuwe benamingen terug zoals 'mandola', 'armandolino' voor de nieuwe varianten met wisselende aantallen snaren.

De 17e-eeuwse Milanese mandoline (recentere naam voor de armandolino) met zes dubbele snaren is het meest verspreid en pas na 1700 neemt de 4-korige Napolitaanse mandoline met de vioolstemming sol re la mi haar plaats in naast de Milanese mandoline.

Mandolinebouwers waren o.a. leden van de familie Vinaccia maar ook de bekende vioolbouwer Antonio Stradivarius heeft naast zijn befaamde violen ook nog mandolines gebouwd.

Sinds de jaren 40 neemt de mandoline een prominente plaats in in de Amerikaanse muziek. Mandolinist Bill Monroe legde de basis voor bluegrass: een blijvende akoestische stroming naast de meer en meer elektrische (en 'pop'-) georiënteerde countrymuziek. De bouw en klank van de typische bluegrassmandoline is geschikter voor de wat agressievere en vrijere speelstijl. Ook virtuoos David Grisman leverde met zijn 'dawg'-music (een kruising tussen bluegrass en de stringband jazz van Django Reinhardt en Stephane Grapelli) een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van eigentijdse, niet-klassieke mandolinemuziek.

De bluegrassmandoline lijkt op de daaruit ontwikkelde (en niet andersom zoals wel wordt verondersteld) archtop-jazzgitaar. In bouwwijze is deze gelijk aan een viool met een gestoken, gewelfd voor- en achterblad en gebogen zijkanten. De klank is hierdoor steviger, warmer en meer van een 'houten' karakter dan van de luitvormige mandolines. Het patent op deze bouwwijze van mandolines berustte bij Orville Gibson, die hiermede zijn carrière begon als bouwer van snaarinstrumenten. De ultieme bluegrassmandolines zijn de modellen A-5 (een prototype) en F-5 van de Gibsonfabriek uit de periode 1920- 1925. Het ontwerp hiervan is van Lloyd Loar, de hoofdontwerper van Gibson in die dagen.

Op onderstaande link vind je een uitgebreide lijst van composities voor mandoline
<http://www.neilgladd.com/camm.html>

¹

Niet verwarren met de dubbelkorigheid in de vocale muziek

Een selectie uit onze catalogus

Amusement instrumentaal

	Golden Mandolinen Festival	65 CDM 11963
	Les Mandolines de Capri (elpee)	VRT 42202
Brasschaats Mandoline-Orkest	Brasschaats Mandoline-Orkest (elpee)	65 VRT 31759
Le Mandolin' Club	Joue l' Espagne (elpee)	VRT 41889

Wereldmuziek

Pascal Bournet Consort	Solace : celtic spirit	80 bourn Ier
Mandolinenorchester	O sole mio	80 itali
Melonious Qaurtet	Au Sud de la Mandoline	89 melon

Klassiek

Bach, Johann Sebastian	Mandolin & Guitar	BACH 7.1020 CD
Ensemble de Mandolines Classiques	La mandore (elpee)	DM 7628
Mozart, Wolfgang Amadeus	Zufriedenheit "Was frag ich viel nach Geld und Gut" KV 349, lied voor sopraan en mandoline MOZART 1.3b CD (als toegift bij de opera "Bastien und Bastienne")	
Pascal Bournet Consort	The spirit of Ireland: celebrating O'Carolan (1670-1738)	O'CAROLAN 7.2 CD
Orlandi, Ugo	Concerti per mandolini	PAISIELLO 5.2 CD
	Italianische Mandolinekonzerte	Rec Mandoline
	Orlandi 2 CD	
Arnold Schönberg	Der Wunsch des Liebhabers, voor koor met mandoline, klarinet, viool en cello, op. 27/4	SCHOENBERG 4.1 CD
Antonio Vivaldi	Concerto voor mandoline, orkest en basso continuo in C gr., RV 425 [TRACK]	VIVALDI 5.101b CD
	Concerti per mandolini	VIVALDI 5.61, CD
	Concertos pour mandoline	VIVALDI 5.61c CD
Tragicomedia	Capritio : instrumental music from 17-century Italy	
	RECITAL ENSEMBLE Tragicomedia 1 CD	
Stephen Alison & Duo Mandala	Tapestry : contemporary music for mandolin and harp	
	Hed. Comp. REC. MANDOLINE & HARP Mandala 1 CD	

BANJO

Een banjo is een instrument uit een reeks snaarinstrumenten met doorgaans stalen snaren en fretten waarbij de kam op een strak gespannen vel (tegenwoordig meestal van kunststof) rust. Deze constructie bezorgt de banjo zijn karakteristieke geluid; het zorgt ervoor dat de energie die bij het bespelen van de snaren wordt toegevoerd zeer snel weg kan en derhalve een kort maar hard geluid produceert.

Het instrument en de naam is afgeleid van de banjar, een Afrikaans snaarinstrument.

Banjo's zijn er in soorten en maten en allerlei stemmingen: 5-snarige of bluegrassbanjo, , Plectrum-banjo , Tenorbanjo , Mandolinebanjo , Gitaarbanjo , Ukulelebanjo , Bouzoukibanjo

Er bestaan een aantal de banjo is 'gekruiſt' met Meestal betreft het hier klankkast van een banjo hals van een ander populair in de eerste eeuw en ontstonden bespelers van andere maken gebruik te maken toen elektrische beschikbaar was. Er zijn de hals van een houten klankkast, zoals de behoorlijk zeldzaam. Banjo's hebben een bestaat uit een ronde bespannen is met plastic banjo's worden bespeeld bespelen met met de bluegrassbanje) gebeurt gebruikt in ragtime, bluegrass en traditionele jazzmuziek.

hybride instrumenten waarbij een ander snaarinstrument. een combinatie van de (vaak met resonator) met de instrument. Deze waren vooral decennia van de twintigste waarschijnlijk om het instrumenten mogelijk te van het penetrante banjogeluid versterking nog niet ook combinaties bekend van vijfsnarige banjo op een bouzouki, maar deze zijn

tamboerijn-achtige romp die klankkast die aan de voorkant of perkament. De meeste met een plectrum, maar vingers (gitaarbanjo, ook wel. Banjo's worden vaak

Er bestaan een aantal hybride instrumenten waarbij de banjo is 'gekruiſt' met een ander snaarinstrument. Meestal betreft het hier een combinatie van de klankkast van een banjo (vaak met resonator) met de hals van een ander instrument. Deze waren vooral populair in de eerste decennia van de twintigste eeuw en ontstonden waarschijnlijk om het bespelers van andere instrumenten mogelijk te maken gebruik te maken van het penetrante banjogeluid toen elektrische versterking nog niet beschikbaar was. Er zijn ook combinaties bekend van de hals van een vijfsnarige banjo op een houten klankkast, zoals de bouzouki, maar deze zijn behoorlijk zeldzaam.

Banjo's hebben een tamboerijn-achtige romp die bestaat uit een ronde klankkast die aan de voorkant bespannen is met plastic of perkament. De meeste banjo's worden bespeeld met een plectrum, maar bespelen met de vingers (gitaarbanjo, bluegrassbanjo) gebeurt ook wel. Banjo's worden vaak gebruikt in ragtime, bluegrass en traditionele jazzmuziek.

Sommige banjo's hebben een resonator op de achterkant van de cilinder of een slagplaat aan de voorkant.

Hoofdzakelijk in de Verenigde Staten is er nog een stroming van spelers die nylon-, of soms zelfs darmsnaren prefereert. De instrumenten worden in dat geval ook zonder fretten gemaakt.

Wil je banjo **leren spelen**, kijk dan eens op

<http://www.youtube.com/watch?v=aLvmJMmUBVM&feature=PlayList&p=1AD8E1D90CC47470&index=0&playnext=1>

De grote Amerikaanse Pete Seger toont in enkele filmpjes de oorsprong van de banjo, de ontwikkeling van de zuidelijke Amerikaans folkmusic en de invloed op de rest van de wereld.

http://www.archive.org/details/to_hear_your_banjo_play

nog een andere interessante site is deze Banjo Community met een forum, blogs, enz.,

<http://www.banjohangout.org/>

Een selectie banjomuziek uit onze catalogus

Verzamelwerken

American banjo scruggs and three fingers style	85 amer
Banjo Paris session, vol. 01 (elpee)	VRT 34612
Banjo Paris session, vol. 02 (elpee)	VRT 41309
Banjo spectacular Buckingham banjos (elpee)	VRT 39588
Banjoes are back (elpee)	VRT 40744
Folk friends 2 (cd, ???)	89 werel
Folk roots: the sounds of Americana	85 amer
Ministrel banjo style	85 amer
The old time banjo in America (elpee)	DM 16709
Altamont	85 amer

Aparte artiesten

Addams, Derroll (November 27, 1925 – February 6, 2000)

Geboren aan de Westkust van de Verenigde Staten, verdiende hij als tiener zijn brood met busken, zingen en spelen op straat tot hij Ramblin' Jack Elliott ontmoette. De twee trokken samen op en namen enkele elpees op. De legende vertelt dat ze gewoon de studio introkken met een fles whisky en wat marijuana en zomaar begonnen te spelen en op te nemen, zonder voorbereiding of plan. Het werden spontane sessie met een iets mindere geluidskwaliteit maar met des te meer gevoel.

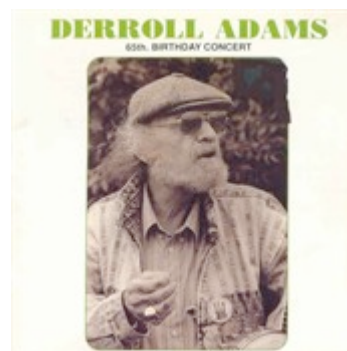
Addams' carrière was beter gekend door zijn invloed op o.a. Donovan dan door zijn eigen muziek maar over het algemeen wordt hij toch beschouwd als een van de pioniers van de banjo in Europa. Hij verzeilde in de Antwerpse muzikscene en bleef daar hangen tot aan zijn dood in 2000.

Along the way (elpee)	DM 1008
Banjoman, a tribute (cd)	85 adams
65th Birthday concert (cd)	85 adams
Feelin' fine (elpee)	DM 1007
Movin' on (elpee)	DM 1009
Roll on buddy (met Jack Elliott) (elpee)	DM 1446
Songs of the banjoman (elpee)	DM 1006
Songs of the banjoman (cd)	85 adams

65th Birthday concert, live opgenomen in de Stadsschouwburg van Kortrijk in 1991 met medewerking van o.a. Roland, Wannes van de Velde, Bert Jansch en zijn goede banjo-vriend Ramblin' Jack Elliott

85 adams

Enkele andere muzikanten en groepen uit onze catalogus

Alexander's Banjo Band	Plays (elpee)	DM 15717
The Banjo Crackers	When skiffle goes to Jazz-town (elpee)	VRT 40332
Big Ben Banjo Band	Big ben strikes again (elpee)	VRT 34892
	Golden hour (elpee)	VRT 41546
	Zing with Ze Banjos (elpee)	VRT 42058

Furtado, Tony	Swamped (cd)	85 furt
Jenkins, Snuffy	Pioneer of the bluegrass banjo	70 jenki
Koken, Walt	Banjonique	85 koken
Lozac'h, Jean-Yves	Methode de bluegrass banjo (elpee)	VRT 35260
Peabody, Eddy	Great banjo man (elpee)	DM 7257
Reverend Gary Davis	The guitar & banjo of	70 davis
Rosenbaum, Art	Art of the mountain banjo (elpee)	DM 16675
	Five string banjo (elpee)	DM 16674
Seeger, Pete	How to play the 5-string banjo (elpee)	DM 15488
The Seldom Scène	After midnight	76 seldo
Shelor, sammy	Leading roll	76 shelo
Smoak, Jimmy	Bayou bluegrass	85 smoak
Shep's Banjo Boys	Golden hour of (elpee)	VRT 41545
Watson, Doc	Elementary Doctor Watson !	85 watso

!!! Extraatje !!!

Banjo-Orkest van Vlaamse Studenten Studenten van toen halen banjo opnieuw boven

Uit het Nieuwsblad van 2 oktober 2009

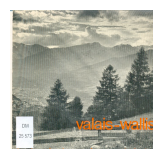
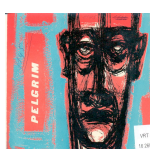
MENEN - Veertig jaar geleden trad het Banjo-orkest van het Meense college op voor Unicef in Wervik. Zaterdag 3 oktober treden diezelfde muzikanten opnieuw op. In een tijd dat studenten nog bijna zeven dagen op zeven op het college vertoefden, stichtte e.h. Alfons Bouckaert, titularis van het vierde Latijnse, in het Sint-Aloysiuscollege een banjo-orkest. We schrijven 1957. Het orkest kende veel bijval. De zes plaatjes verkochten als zoete broodjes. Tot de bisschop in 1970 besliste dat Alfons Bouckaert parochiepriester moest worden in Knokke. In het college werd er geen opvolger gevonden voor de dirigent, organisator, proost, componist, reisleader van het banjo-orkest ... Het orkest stierf een stille dood.

Het Banjo-orkest (links stichter Alfons Bouckaert) repeteert in de kapel van het Sint-Aloysiuscollege. © Luc Vanthuyne

Tot in 2007 het Sint-Aloysiuscollege haar 175-jarig bestaan vierde en het banjo-orkest gevraagd werd nog eens op te treden. Marc Decramer is één van de leden die er nu opnieuw bij is. 'Blijkbaar ben ik niet de enige die opnieuw gebeten is door de banjomicrobe. We komen nu maandelijks samen om te repeteren. Als er een optreden in het verschiet ligt, is dat regelmatig. Er komen leden van Brussel, Puurs en Herentals naar de repetities. Dat zegt voldoende over de gedrevenheid van onze groep, toch allemaal mannen van rond de zestig.'

We hebben in ons magazijn alle zes uitgebrachte singletjes.

Epistola – Aquarel

Lechtal – Fata Morgana

Een mens om mee te leven – Gij badt op enen berg

Twee afscheidsliederen

Valais Wallis – Herfstimpressie

Pelgrim – Aperitief

DM 23583

DM 23208

VRT 16415

DM 24157

DM 25573

VRT 16269

Onze vorige keuzelijsten

oktober 2009	Vlaamse films op DVD
november 2009	Halloween
december 2009	Accordeon, le piano des pauvres
januari 2010	Belgische jazzpianisten

komen binnenkort aan bod

- Taalcursussen
- Bedevaarten en religie
- Het Songfestival en België
- Britse misdaadseries op DVD
- Folkmuziek in België
- Sport en muziek
- Belgische componisten

en nog veel meer

Vraag je exemplaar aan de balie of download de nieuwe lijsten op
<http://bibliotheekkortrijk.blogspot.com/> (klik in het rechterkader op Categorie Muziek)

Veel luister- en kijkplezier van het Kortrijkse Bibteam!